

Aldel is dinosaurus in veranderende wereld

Het faillissement van aluminiumfabriek Aldel uit Delfzijl is een voorbeeld van verouderde industrie in een veranderende wereld, stelt Frans Debets.

Opinie
Frans Debets

De productie van aluminium kost veel stroom. Voor een kilo aluminium is ongeveer 15 kWh nodig. Aldel produceert in de buurt van honderd miljoen kilo en heeft dus 1,5 miljard kWh nodig, ruim 1 procent van de totale Nederlandse stroomvraag.

Elke cent meer of minder voor een kWh stroom scheelt vijftien miljoen euro. De kosten voor energie zijn bij een aluminiumsmelter al gauw 30 procent van de totale kostprijs, geen wonder dat die hypergevoelig is voor de energieprijs.

Aluminiumsmelters worden gebouwd waar energie ruim voorhanden en goedkoop is. IJsland, Noorwegen en de golfstaten zijn daarom grote producenten. Als ergens een nieuwe elektriciteitscentrale wordt gebouwd, komt in één keer een groot stroomaanbod op de markt. Het is dan aantrekkelijk als er een grote afnemer in de buurt is. Zo is het met Aldel ook gegaan. Het Groninger gasveld kwam in de jaren zestig tot ontwikkeling, voor het grote gasaanbod was toen nog geen vraag. De vestiging van Aldel in 1966 was daarom zeer welkom. Het paste bij de strategie van die tijd: zorg voor een paar grote energievragers, zodat de gaseconomie snel van de grond komt. Dit soort bedrijven hoort dus bij de eerste fase van de ontwikkeling van nieuwe energieproducties, net als de textielindustrie kenmerkend is voor opkomende economieën.

Helaas zijn deze bedrijven ook de eerste die verdwijnen als de economie rijper wordt. Het is echter de vraag of er nu echt een nieuwe fase in de energiemarkt aan de orde is. Alles wordt duurder, maar gek genoeg is de stroomprijs het afgelopen jaar fors lager geworden, ook in Nederland. Aldel voert zelf aan dat het verschil met de stroomprijs in Duitsland de nekslag was, de Duitse

concurrent kan veel goedkoper produceren.

De lage stroomprijs in Duitsland heeft te maken met het grote aandeel van de kolen in de energiemix en de lage kolenprijs op de wereldmarkt. Deze lage prijs heeft weer te maken met de snelle groei van de productie van schaliegas in Amerika waardoor de vraag naar kolen vermindert.

Er is nog iets anders aan de hand in Duitsland. De Duitse *Energiewende* is vooral een *Stromhwende*. De afspraak is dat de stroomproductie

De concurrent van Aldel zit niet in Duitsland maar in China, Australië of Brazilië

van zonnecellen en windmolens altijd moet worden toegelaten op het net, ook als er geen vraag is. Regelmatig is het aanbod zo groot dat de stroom gratis kan worden afgenomen. De producenten moeten echter wel betaald worden, de duurzame energiewet (EEG) garandeert de producenten gedurende twintig jaar een vergoeding die veel hoger is dan de vrije marktprijs. Dit geld, het gaat inmiddels om ongeveer twintig miljard euro per jaar, wordt opgebracht door alle verbruikers die bovenop hun rekening een EEG-toeslag betalen. Bedrijven die door deze extra kosten in moeilijkheden komen, bijvoorbeeld de aluminiumproducenten, kunnen een vrijstelling krijgen. Zo profiteren zij van de lage prijs, zonder dat ze

Door marktontwikkelingen is concurreren op kostprijs voor Aldel geen optie. Foto: ANP

bijdragen aan het in stand houden van de oorzaak daarvoor: de windmolens en de zonnepanelen. Hun vrijstelling wordt echter afgewenteld op degenen die geen vrijstelling krijgen, want het geld moet erens vandaan komen. Naarmate de duurzame-energieproductie groeit, wordt dit probleem steeds groter. De hoge prijs voor duurzame energie wordt buiten de normale economie geplaatst en dat loopt nu uit de hand.

Concurreren
Terug naar Aldel. Het verhaal is dat het bedrijf niet meer kan concurreren met de Duitsers omdat daar de stroomprijs zo laag is. In alle commentaren krijgt Duitsland daarom de zwarte piet. Enige scepsis over

dat verhaal is echter op zijn plaats. Aluminium is een wereldmarktproduct, de prijzen op die markt worden echt niet bepaald door de Duitsers. De Duitse productie is ongeveer 1 procent van de wereldmarkt, 80 procent van de wereldproductie wordt bepaald door de top 9-landen en daar zitten geen Europese landen tussen. De EU importeert ruim 50 procent van zijn aluminiumbehoefte en dat percentage groeit elk jaar. De concurrent van Aldel zit dus niet in Duitsland maar in China, Australië of Brazilië. Overigens zijn ook in Duitsland aluminiumfabrieken gesloten vanwege de hoge stroomprijs. Alleen bedrijven die op basis van superieure kwaliteit kunnen concurreren hebben nog toekomst in landen als Duitsland of Nederland,

concurreren op kostprijs is kansloos. Het is de vraag of de nieuwe eigenaar van Aldel (Klesch) wel kon en wilde investeren in kwaliteit. De vorige eigenaar, Corus, zag het in 2005 al niet meer zitten en dreigde toen al met sluiting.

Het lijkt dus op een typisch geval van een verouderde industrie die als een dinosaurus te lang achterbleef in een veranderende wereld. De ontslagen medewerkers in de toch al zwakke regio zijn er de dupe van. Dat Noord-Nederland nu een energiegrootverbruiker kwijt is die net zo veel stroom afnam als 450.000 huishoudens, is een schrale troost.

Frans Debets is directeur van adviesbureau Debets b.v. in Groningen; www.debetsbv.nl